

Kielenoppija tarvitsee mediaation taitoja ja avaran käsityksen kääntämisestä

Pohdimme kirjoituksessamme, mitkä ajatukset kääntämisestä olisivat tärkeitä kieltenopettajille ja kielenoppijoille. Tarkastelemme käänntöstielen näkökulmasta, miksi mediaatio on tärkeä osa eurooppalaista viitekehystä (Council of Europe 2020), miksi kääntämisen ja translatorisuuden ymmärtäminen on avain inklusiivisuuteen ja monikulttuurisuuden kohtaamiseen sekä teknologisen kehityksen hallitsemiseen. Kerromme lyhyesti, miten kääntäminen nähdään käänntöstielenessä, miten sitä opetetaan ja mitä siitä olisi yleisesti tärkeää tietää. Valotamme myös, miksi laaja kääntämiskäsitys ja ymmärrys mediaation monista muodoista on tullut tutkimuskohteeksi aikaisemman ammattimaisen kääntämisen tutkimuksen ja opettamisen rinnalle (ks. esim. Koskinen 2020). Tarkoituksemme on edistää ajatusta kääntämisestä kansalaistaitona ja painotamme viitekehysten sosiaalista näkökulmaa.

Julkaistu: 8. syyskuuta 2021 | Kirjoittanut: Tuija Kinnunen, Kaisa Koskinen ja Maarit Koponen

Kääntämisen maine osana kieltenopetusta on ollut vaihteleva. Kymmenen vuoden takaisesta tilanteesta kertovan tutkimuksen mukaan vieraiden kielten opettajat eivät pidä kääntämistä viestinnällisenä toimintana ja sen status vieraan kielen oppimisessa on marginaalinen monessa osassa Eurooppaa (Pym ym. 2013). Aikanaan vakinaisesta kieliopin omaksumisen menetelmästä on tullut kommunikatiivista oppimista korostavien opetusihanteiden myötä vanhanaikainen ja väheksytty kielen oppimisen tapa (ks. esim. Pym 2018).

Samaan aikaan kun kielenopetukseen alkoi vaikuttaa kommunikatiivisen kielenkäytön ihanne, kääntäjänkoulutus alkoi muodostaa itsenäistä identiteettiään. Viestinnällisesti orientoituvassa kääntäjänkoulutuksessa vieroksuttiin sitä jäykkää kääntämiskäsitystä, jota kieltenopetuksessa perinteisesti käytettyjen kielioppivetoisten käänntöslauseiden nähtiin edustavan. Tuloksena oli, että kääntäjänkoulutus tontitti vähitellen käänntöskurssien järjestämisen täysin itselleen. Kääntäminen on kuitenkin palaamassa myös kielenopetuksen välineeksi ja oppimisen kohteeksi nimenomaan viestinnällisenä ja vuorovaikutuksellisenä sosiaalisena taitona (Pym & Ayzvazyan

2017: 402). Mediaatiotaitojen korostumisen myötä kääntämisen taidosta on tullut osa eurooppalaisen viitekehyksen keskeistä sisältöä, ja sitä arvioidaan taitotasokuvaimissa A1-tasolta C2-tasolle saakka.

Mediaatio oppimisen ja arvioinnin kohteena

Mediaatio on viitekehyksessä yksi neljästä kommunikatiivisesta kielellisestä taidosta, jotka ovat vastaanottaminen, tuottaminen, vuorovaikutus ja mediaatio. Mediaatiossa on paljon samaa kuin kääntämisessä, tulkkauksessa tai opettamisessa, joissa on edistettävä ihmisten keskinäistä ymmärtämistä hyvin monenlaisissa tilanteissa. Mediaation käsitteellä tarkoitetaan ennen muuta taitoa, jolla välitetään merkityksiä sellaisten ihmisten välillä, jotka eivät pysty syystä tai toisesta kommunikoimaan suoraan keskenään. Esteenä voi olla vaikkapa riita, ajattelutapojen ero, heikentynyt kuulo, sukupolvikokemukset, trauma, kulttuuri tai kieli. Usein mediaatio liitetään osapuolten väliseen konfliktinratkaisuun, jossa sovittelija hakee yhteyttä osapuolten välille, mutta kääntämiseen liittyvä mediaatio on ennen muuta kieltenvälistä viestin välittämisen tapojen valitsemista. Viitekehyksessä mediaatio liitetään ensisijaisesti kieli- ja kulttuurirajojen ylittämiseen (ks. esim. Opetushallitus 2018).

Mediaatio tapahtuu merkityksistä neuvottelemalla ja niitä yhteisesti rakentamalla.

Kielenopetuksessa mediaatiotaitoa pitää arvioida välittämistilanteessa, ja tilanne voi olla yksi- tai monikielinen. Arvioitavia kompetensseja ovat *vuorovaikutuksen* välittäminen, *tekstin* välittäminen ja *käsitteiden* välittäminen. Merkitysten välittämisen taitoja ovat kääntäminen ja tulkkaus, asian ilmaiseminen toisin sanoin, tiivistäminen ja muistiin kirjoittaminen. Merkitysten välittämiseen kielenoppija voi käyttää esimerkiksi uusien käsitteiden ilmaisemisessa tai tekstin ymmärrettäväksi tekemisessä erilaisia strategioita, kuten aiempaan tietoon viittaamista, monimutkaisen tiedon osiin jakamista, kielen mukauttamista, tiiviin tekstin laaventamista tai tekstin tiivistämistä.

Mitä kaikkea translatorisuus on?

Kääntämiseen liittyvien perusajatusten, kuten kielen rakenteista irtautumisen ja viestinnällisyyden omaksumisen, ohella kielten oppijoiden olisi hyvä muodostaa itselleen laajempi käsitys kääntämiseen liittyvien ilmiöiden merkityksestä ympäröivässä kielenkäytössä. Tämän ymmärtäminen on osa kielitietoisuutta. Kääntämisen merkitystä kielellisen ympäristön muodostumisessa ei useinkaan tunnisteta, vaikka ihmistä ympäröivät mainokset, uutiset, sarjakuvat, elokuvat, videopelit, pakkaustekstit ja käyttöohjeet ovat usein käännettyjä. Tekstitkin ovat globalisoituneet, ja erilaisiin tuotteisiin liittyvinä ne kiertävät maailmaa käännettyinä merkityksinä.

Kielten merkitysten välistä limittäistä liikettä ihmisten välillä mitä erilaisemmissa viestintätilanteissa voidaan kuvata sanalla *translatorisuus*. Sillä voi tavoittaa tämän liikkeen erilaisten toteutumistapojen moninaisuuden paremmin kuin arjen ahtaiden merkitysten rasittamalla sanalla kääntäminen, jolla ymmärretään ennen muuta tietyn tekstin kääntämistä toiselle kielelle ja vastaavuuden tarkkuutta. Arjessa translatorista liikettä tapahtuu, kun

käännämme mielessämme vierasta kieltä, teemme vieraasta kielestä muistiinpanoja omalle kielellemme, arvioimme tv-ohjelmien käännösten toimivuutta, tiivistämme omia puheenvuorojamme tai lounaskeskusteluja vieraalle, joka ei ymmärrä muun seurueen käyttämää kieltä, selitämme vieraskielisen laulun outoja sanoja toiselle henkilölle tai muokkaamme humoristisia meemejä suomenkieliseksi (ks. esim. Koskela ym. 2017, Koskinen 2020: 244, Pietilä 2020). Kun kouluympäristössä on käytössä samanaikaisesti useampia kieliä (eli limittäiskielisyyttä), opettaja voi irrottautua tiukasta käännöskäsityksestä ja kokeilla oppilaiden kanssa erilaisia tapoja välittää merkityksiä kielten välillä ilman huolta viestien täydestä vastaavuudesta. Tämä voimaannuttaa opiskelijoita toimimaan arjessa; vähempikin vastaavuus riittää, kunhan kaikki pääsevät osallistumaan yhteiseen tekemiseen. Aina translatorisuuden ei tarvitse olla vakavaa ja tarkkaa. Koskinen (2020: 244) ehdottaa translatorisiksi harjoituksiksi vaikkapa meemikäännöskilpailuja ja sarjakuvien riemukasta kääntämistä.

Välitteisesti muodostuva kieliympäristömme

Kielellistä ympäristöämme kuvataan viestinnän tutkimuksessa mediavälitteiseksi ja medioituneeksi. Eri medioissa kielellinen välittäminen ja kääntäminen on myös yhä useammin osa journalistista toimintaa (Vainio 2020, Erho 2020). Lisäksi perinteisen joukkoviestinnän rinnalle on tullut paljon uusia viestinnän tapoja ja välineitä mahdollistamaan ryhmien ja yksilöiden välistä viestintää (Ampuja, Koivisto & Väliverronen 2014). Näistä tunnemme yleisesti etenkin sosiaalisen median alustat. Välittämiseen tarvitaankin usein ihmistekijän rinnalle jokin yhteydenpidon väline, media. Myös valemédiasta on tullut päivän sana, ja tämänkin ilmiön ymmärtämiseen tarvitaan kielellisen välittämisen ymmärtämistä. Teknologia kiihdyttää globalisaatiota, kun mistä tahansa päin maailmaa kuka tahansa voi ottaa selvää lähes mistä tahansa tekstistä kieltä kääntävien ohjelmistojen avulla.

Kielenoppijat ovat usein selvillä erilaisista välineistä, kuten konekääntimistä, ja hyödyntävätkin niitä opiskelussaan (ks. esim. Niño 2020). He eivät kuitenkaan välttämättä tunne niiden toimintaperiaatteita tai ymmärrä niiden käyttöön liittyviä rajoituksia ja riskejä. Käännöstyökalujen saatavuus kielenoppijan ja -opettajan arjessa tarkoittaa, että niiden toiminnan ja käyttökohteiden ymmärtämiseen tarvitaan uusia käsitteellisiä välineitä. Niin sanottu konekäännöslukutaito (ks. Bowker & Buitrago-Ciro 2019) onkin nousemassa merkittävään rooliin. Konekäännöslukutaito tarkoittaa laajasti sitä, että konekäännöksen käyttäjä ymmärtää yleisellä tasolla, miten konekääntäminen toimii, tiedostaa, mitä vahvuuksia ja heikkouksia koneilla on, sekä osaa kriittisesti arvioida, miten ja milloin konekäännöstä on mielekästä käyttää.

Koneellisesti tuotettujen käännösten laatu, erityisesti niiden kieliasun sujuvuus, on parantunut selkeästi viime vuosina monilla kielillä. Laatu voi kuitenkin olla hyvin arvaamatonta, ja pinnallisesti sujuvalta näyttävä teksti saattaa kätkeä suuriakin merkitysvirheitä (esim. Koponen & Nurminen 2020). Yksi tärkeä osa konekäännöslukutaitoa onkin oppia arvioimaan kriittisesti työvälineiden ja niiden tuottaman käännöksen luotettavuutta. Vieraalle kielelle käännettäessä virheitä voi olla vaikeampi tunnistaa kuin omalla äidinkielellä – ja jos kohdekieli on konekääntimen käyttäjälle täysin vieras, laadun arviointi on mahdotonta.

Automaattinen käännös ei siis pysty täysin korvaamaan kielenoppimista, kulttuurin ymmärtämisestä puhumattakaan. Teknologian mahdollisuuksia arvioitaessa olennaista onkin myös kulttuurien ja erilaisten viestintätilanteiden roolin hahmottaminen. Konekääntäminen on kätevä apuväline moniin arkipäiväisiin viestintätilanteisiin – se voi esimerkiksi auttaa turistia kysymään tietä ja ostamaan lippuja tai vieraskielisen tekstin lukijaa saamaan käsityksen sen sisällöstä. Viestintätilanteen luonteen ja siihen liittyvien riskien arviointi on kuitenkin tärkeää: mitä vakavampia seurauksia väärinymmärryksellä olisi, sitä huonommin konekäännös soveltuu tilanteeseen. Kone myös käsittelee tekstiä melko pinnallisesti merkkijonoina eikä pysty ottamaan huomioon esimerkiksi tarvetta selittää viestin vastaanottajalle mahdollisesti tuntemattomia kulttuurisidonnaisia käsitteitä ja oletuksia. Sen perustana on siis kapea käännöskäsitys. Vuorovaikutteisessa tilanteessa osapuolet pystyvät toki yhdessä neuvottelemaan merkityksistä, mikäli heillä on käsitystä paitsi konekäännöksen toimintaperiaatteista ja ongelmakohtista myös laajemmin translatorisuudesta.

Mediaatio, translatorisuus ja välittäminen

Käännöstieteessä kääntäjän ja tulkin tehtävän luonnehtimista kielelliseksi mediaatioksi väheksyttiin 80-luvulla. Väheksyntä kertoi tarpeesta nostaa esiin itsenäisiä viestinnällisiä ratkaisuja tekevä asiantuntijatoimija mekaanisia ratkaisuja tekevän ”pelkän” viestien välittäjän tilalle. Kääntäjää ei haluttu pitää koodinpurkajana, kieltenvaihtajana. Välittäjä (mediator) sanana ei ilmaissut niitä merkityksiä, joita onnistuneeseen kääntämiseen haluttiin liittää. Välittäjän rooli nähtiin liian neutraalina, ja tekeminen eli välittäminen ymmärrettiin tuolloin ikään kuin vain eteenpäin toimittamisena. Nykyään välittämiseen liittyvien toimintojen skaala on venynyt inhimillisen välittäjätoimijan moninaisista ratkaisuista koneelliseen automaattiseen toimijaan, jonka tuottamat ratkaisut toki nekin perustuvat ensisijaisesti ihmisten luomasta aineistosta opittuihin malleihin. Kun ymmärrys mediaatiosta erityisesti kulttuurien parissa tapahtuvana monenlaisena tehtäväkenttänä on kasvanut, myös sen rooli kääntämisessä ja tulkkauksessa on noussut uudelleen keskusteluun.

Mediaatio ymmärretään käännöstieteessä tätä nykyä laajasti, ja siitä keskustellaan etenkin silloin, kun pohditaan, millä tavalla viestiin voidaan puuttua, kun se välitetään toisenlaisesta kulttuurista tulevalle vastaanottajalle. Mediaation ajatellaan sisältävän vähintäänkin viestin muotoon puuttumisen eli tarpeellisen muokkaamisen ymmärtämistä edistävään muotoon. Kääntäminen on tämän näkemyksen mukaan jo perusolemukseltaan mediaatiota, sillä se puuttuu viestin kielelliseen muotoon tekemällä sen toisen kieliselle lukijalle ymmärrettäväksi (ks. esim. Katan 2013). Kansainvälisen kirjallisuuden ilmauksen *mediation* voi kääntää suomeksi lainasanalla mediaatio tai sen voi suomentaa yleiskielisemmin välittämiseksi. Välittämisen merkitys on kahtalainen: se voi olla kielellisen ja viestinnällisen välittämisen ohella myös nimenomaan sosiaalinen, toisesta ihmisestä välittävä, vieraanvarainen näkökulma, jonka oppija voi omaksua ihmisten kohtaamiseen ja erilaisten lähtökohtien ymmärtämiseen (ks. esim. Koskinen 2013). Välittäminen voi olla myös kielellistä ensiapua tilanteessa, jossa tarvitaan muuta kuin ammattimaista käännös- ja tulkkauksapua (Probirskaja 2020). Ennen muuta

välittämistä tarvitaan kaikissa merkityksissään, kun Suomeen tuleva vieraskielinen kohtaa viranomaisen ja uudet yhteisönsä maahan saapumiseen, muuttamiseen ja asettumiseen liittyvissä prosesseissa.

Kielitietoisuuden lisääminen edellyttää, että kun mediaatitaitoihin perehdytään, opittaisiin arvioimaan, kuka tai mikä mediaatitilanteissa toimii välittäjänä ja mikä on välittäjäroolissa toimivan henkilön päätäntävalta ja -kyky viestintäkeinojen valinnassa vaihtelevissa kielenkäyttötilanteissa. Eurooppalaisessa viitekehyksessä korostuvat välittämisen sosiaalisen toiminnan puolet: viestin vastaanottaminen, vuorovaikutustilanne ja viestin tuottaminen. Vuorovaikutustilanne toimintatilanteena muokkaa välittäjän toimintaa, ja tässä kohtaa translatorisuuden käsitteen vanha ydin astuu esiin: välittäjä analysoi tilannetta vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja valitsee tilanteessa toimivat välittämisen keinot ja viestin muodon.

Kulttuurienvälisen viestinnän merkitys on aina ollut suuri kääntämisen ja tulkkauksen opetuksessa: translatorisen toimijan osaamiseen kuuluu oleellisesti kahden kulttuurin lukutaito ja ymmärrys siitä, että viestin välittäminen tapahtuu kielten sijaan ensisijaisesti kahden kulttuurin välillä. Aikaisemmin tähän liittyi kielten näkeminen kulttuurisina entiteetteinä. Tänä päivänä niin kielet ja kulttuurit kuin niiden moninaiset käyttötavatkin limittyvät toisiinsa monikulttuurisissa yhteisöissä – esimerkiksi päiväkotiryhmissä ja koululuokissa – eikä rajoja nähdä samalla tavalla selvinä kuin käännöstieteen tai kulttuurienvälisyyden opetuksessa esimerkiksi 80- ja 90-luvuilla. Monikulttuurisessa yhteisössä kulttuurit sekoittuvat, käytettyjen kielten ilmausten merkitykset uudistuvat ja niitä tulkitaan ja niistä neuvotellaan yhä uudestaan ja uudestaan, jotta viestintätilanteista selvitään. Kulttuurienvälisyys on lähtökohtana erilainen kuin aikaisemmin, ja oman ja toisen näkökulman selvittämisestä on tullut entistä tärkeämpää erilaisten kulttuuristen oletusten tekemisen sijaan.

Mediaation monet muodot

Viitekehyksessä tuodaan esiin, että mediaatio voi tapahtua käyttämällä monia tapoja viestin välittämiseen, esimerkiksi muuttamalla suullisesti esitetyn viestin viitottuun muotoon. Välittämisen monien muotojen ymmärrystä edistää saavutettavuustutkimus (Hirvonen & Kinnunen 2020). Mediaatio voi saada monia muotoja, ja olisikin tärkeää, että kielenoppija tottuisi jo kouluopetuksessa pohtimaan, mitä keinoja hänellä on käytössään, kun hän miettii, miten saisi ilmaistua sanottavansa viestinnän moninaisille osapuolille. Käännöstieteessä ajatellaan, että kääntäminen voi olla kielensisäistä tai kieltenvälistä tai ilmaisemisen muotojen tai merkkijärjestelmien välistä (intermodaalista tai intersemioottista). Joskus on parempi kirjoittaa kuin puhua. Joskus taas on hyvä muuntaa ääni kirjoitukseksi, kuten huonosti kuuleville tarkoitetuissa televisiolähetysten ohjelmatekstityksissä tehdään. Kuvan sisältöä voi kokeilla välittää toiselle kertomalla, mitä kuvassa nähdään, kuten teatteriesitysten tai taideteosten kuvailutulkkauksessa. Selkokielen harjoituksiakin voi tehdä: miten tämä viesti muunnetaan helpommin ymmärrettäväksi vasta vähän suomea osaaville esimerkiksi terveyskeskuksessa tai potilasohjeissa. Näitä keinoja voi käyttää niin saman kielen sisällä kuin eri kielten välilläkin.

Mikäli kielivaranto kapenee ennustettuun suuntaan, jossa peruskoulussa ei englannin kielen lisäksi juuri omaksuta muita vieraita kieliä, on tärkeää oppia – olkoon sitten vaikka äidinkielen opetuksen yhteydessä – ymmärtämään lähestymistapoja, jotka auttavat selviämään monikielisemmäksi ja monikulttuurisemmaksi muuttuvassa toimintaympäristössä, niin opinnoissa, työelämässä kuin vapaa-ajallakin. Näissä tilanteissa mediaation käsitteen laaja hahmottaminen voi olla avuksi. Mediaation ymmärtäminen ja sen taitojen opettaminen muodostaa joka tapauksessa uudella tapaa yhteistä pohjaa vieraiden kielten opettamiselle ja kääntäjänkoulutukselle.

Tuija Kinnunen työskentelee saksan kääntämisen yliopistonlehtorina Helsingin yliopistossa.

Kaisa Koskinen työskentelee käännöstieteen professorina Tampereen yliopistossa.

Maarit Koponen työskentelee käännöstieteen professorina Itä-Suomen yliopistossa.

Lähteet

Ampuja, M., J. Koivisto & E. Väliverronen. 2014. Medioituminen: iskusana, analyttinen työkalu vai uusi paradigma? *Media & viestintä* 37: 2.

Bowker, L. & J. Buitrago-Ciro. 2019. *Machine Translation and Global Research: Towards Improved Machine Translation Literacy in the Scholarly Community*. Bingley: Emerald Publishing Ltd.

Council of Europe. 2020. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume, Council of Europe Publishing, Strasbourg. Luettu 20.1.2021, www.coe.int/lang-cefr (<http://www.coe.int/lang-cefr>)

Erho, N. 2020. Biden ja Trump suomeksi pikavauhdilla. *Journalisti* 11/2020. Luettu, 20.1.2021, <https://journalisti.fi/artikkelit/2020/11/biden-ja-trump-suomeksi-pikavauhdilla/>

Hirvonen, M. & T. Kinnunen. 2020. *Saavutettava viestintä. Yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta rakentamassa*. Helsinki: Gaudeamus.

Katan, D. 2013. Intercultural mediation. *Handbook of Translation Studies*. Vol. 4, 84–91.

Koponen, M. & M. Nurminen. 2020. Konekäännös tiedon saavutettavuuden edistäjänä ja esteenä. Teoksessa M. Hirvonen & T. Kinnunen (toim.) *Saavutettava viestintä. Yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta rakentamassa*. Helsinki: Gaudeamus, 304–318.

Koskela, M., K. Koskinen & N. Pilke. 2017. Bilingual formal meeting as a context of translatoriality. *Target* 29:3, 464–485.

Koskinen, K. 2020. Käännöskäsitykset, muuttuva translatorisuus ja merkitysten välittämisen taito. Teoksessa S. Latomaa & Y. Lauranto (toim.) *Päättymätön projekti*. Kakkoskieli 9. Helsingin yliopiston suomalais-ugrilainen ja pohjoismainen osasto, 234–247.

- Niño, A. 2020. Exploring the use of online machine translation for independent language learning. *Research in Learning Technology*. 28: 2402. Luettu 11.8.2021, <https://doi.org/10.25304/rlt.v28.2402> (<https://doi.org/10.25304/rlt.v28.2402>)
- Opetushallitus 2018. *Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Täydentävä osa ja lisäkuvaimet. Tiivistelmä*. Luettu 29.8.2021, https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/evk_companion_volume_tiivistelma.pdf (https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/evk_companion_volume_tiivistelma.pdf)
- Pietilä, U. 2020. *Tonnin setelin kielellä: visuaaliset ja verbaaliset käännösstrategiat multimodaalisten internetmeemien suomen- ja saksankielisissä versioissa*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Humanistinen tiedekunta.
- Probirskaja, S. 2020. Linguistic first aid. *The Routledge Handbook of Translation and Ethics*. Routledge, 431–440.
- Pym, A. 2018. Where Translation Studies lost the plot. Relations with language teaching. *Translation and Translanguaging in Multilingual Contexts*. 4: 2, 203–222.
- Pym, A., Malmkjær, M. del Mar Gutiérrez-Colón Plana, A. Lombardero & F. Soliman. 2013. *Translation and language learning: The role of translation in the teaching of languages in the European Union*. Studies on translation and multilingualism series. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Pym, A. & N. Ayvazyan. 2017. Linguistics, translation and interpreting in foreign-language teaching contexts. *The Routledge Handbook of Translation Studies and Linguistics*. Routledge.
- Schäffner C. 2017. Language, interpreting, and translation in the news media. *The Routledge Handbook of Translation Studies and Linguistics*. Routledge.
- Vainio, A. 2020. Kuuluuko kääntäminen jokaisen toimittajan perustaitoihin? Mediatalojen mukaan kyllä, mutta koulutusta tarjotaan vähän. *Journalisti* 5/2020. Luettu 20.1.2021, <https://www.journalisti.fi/artikkelit/2020/5/kuuluuko-kntminen-jokaisen-toimittajan-perustaitoihin-mediatalojen-mukaan-ky/> (<https://www.journalisti.fi/artikkelit/2020/5/kuuluuko-kntminen-jokaisen-toimittajan-perustaitoihin-mediatalojen-mukaan-ky/>)

Artikkeliin viittaaminen

- Kinnunen, T., Koskinen, K. & Koponen, M. (2021). Kielenoppija tarvitsee mediaation taitoja ja avaran käsityksen kääntämisestä. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 12(4).
Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2021/kielenoppija-tarvitsee-mediaation-taitoja-ja-avaran-kasityksen-kaantamisesta> (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2021/kielenoppija-tarvitsee-mediaation-taitoja-ja-avaran-kasityksen-kaantamisesta>)